

Најбољи пут до решења за Косово је компромис у којем би обе стране осећале да су оствариле неку корист, а једна од могућности је подела, али то зависи од воље заинтересованих страна и не може се наметнути, сматра амерички стручњак за међународно право Ричард Фалк.

- Постоји доста разочарања на обе стране у погледу онога што се десило после НАТО интервенције. Било да је реч о политичким тенденцијама на страни косовских Албанаца, или на српској страни, оне нису превише охрабрујуће кад је реч о могућности помирења и постизања стварног мира - рекао је Фалк на Родосу, где учествује на форуму Дијалог цивилизација.

Наводећи да је Косову циљ да буде примљено у Уједињене нације, Фалк сумња да ће за Србију то икад бити прихватљиво.

- За Србију је тешко да призна независност Косова из унутарњих политичких разлога и сумњам да би њено руководство било спемно на то. Да ли се нешто може учинити да обе стране осећају да су постигле неку корист, не знам, али то би очигледно био најбољи пут - каже је Фалк, који не очекује значајни помак у догледној будућности, али се нада да греши.

Овај професор Калифорнијског универзитета у Санта Барбери и почасни професор универзитета Принстон, својевремено је био члан међународне независне комисије за Косово, са Ричардом Голдстоном на челу.

Та комисија, формирана 1999. године, одмах после НАТО интервенције, на иницијативу и уз финансијску подршку шведске владе, октобра 2000. године објавила је извештај у којем је препоручила условљену независност Косова.

На питање како сада види ту одлуку, Фалк признаје да одлука комисије "није била савршена" и да се он лично "осећао нелагодније од других чланова комисије", јер је из чисто правне перспективе одувек било "натегнуто" препоручити независност.

- Савет безбедности УН заправо није оспорио српски суверенитет на Косову, већ пре начин на који се њиме управљало и кршење људских права од стране српске администрације - додаје он.

Комисија је, каже Фалк, изабрала најмање лошу алтернативу, а "чинило нам се да је давање визије условљене независности најбољи начин да се узму у обзир реалности на терену и да се заштите људска права и добробит мањина, посебно српске".

Фалк оцењује да постоје јаки аргументи на страни Србије да су њена легална права била подређена некој врсти политичке климе која је постојала на крају НАТО интервенције.

Упитан да ли је свестан да се делом и због таквих одлука запало у ћорсокак са решењем Косова, Фалк каже да је "историја увек јаснија кад гледате уназад" и да се комисија трудила да нађе право решење, али је "атмосфера била веома критична према Србији", делом и због ранијих искустава у Босни која су још била свежа у сећању људи.

- Можда је то учинило људе мање наколоњеним према српским захтевима - наводи Фалк.

Он, такође, ставља препоруку комисије у шири историјски контекст распада Југославије и истиче да стручњаци полемишу о томе да ли су се ти нови догађаји у међународном

праву руководили самоопредељењем, или је самоопредељење било велико кршење међународног права.

Амерички стручњак се сложио са констатацијом да је, на известан начин, Србија била експеримент у којем су испитиване границе међународног права.

- Не знам да ли су (на Западу) то разумели у то време, али је у суштини било тако - казао је Фалк.

На то је, објашњава он, утицало доста фактора - 50. годишњица НАТО-а који је желео да покаже да је још користан и после краја хладног рата, неки "лични бес" према Милошевићу из више разлога, осећање кривице због Сребренице и догађаја у Босни - "сви ови комплексни фактори су нас у комисији довели до тог закључка".

На питање шта би нека комисија, попут Голдстонове, предложила данас, он каже да би то опет била нека најмање лоша алтернатива, јер "добре нема" и "нешто што има више шансе да донесе одрживи мир и осећање праведног исхода за све актере у сукобу".

Фалк сматра да је подела "једно од могућих решења", али истиче да то зависи од воље релевантних заједница и да се не може наметнути.

- Премиса те идеје јесте да етничке заједнице треба да буду хомогене, што је веома лоше пре свега за било коју мањину, али је и неспојиво са људским правима. С друге стране, имате да се људи убијају међусобно, па је можда етничка држава боља од стања насилног сукоба - наводи Фалк.

Упитан да ли је кључ за решење мишљење САД, он каже да је америчка позиција геополитички мотивисана, јер у Вашингтону не желе да изгледа да НАТО интервенција није постигла циљеве.

- Мислим да имате руски утицај на српску страну и амерички на косовску страну, и у том смислу то је нека врста "рата" преко посредника - закључио је Фалк.

(Танјуг)